

PROGRAM FÖR SVERGES SOCIALDEMOKRATISKA ARBETAREPARTI.

Antaget på sjettonde partikongressen i Stockholm 17-25 februari 1905.

Allmänna grundsatser.

Socialdemokratien skiljer sig från andra politiska partier därigenom, att den vill helt omdana det borgerliga samhällets ekonomiska organisation och genomföra arbetareklassens sociala frigörelse, till betryggande och utveckling af den andliga och materiella kulturen.

Hufvudsaken till de lyten, som vidhäfta våra dagars civilisation, är nämligen det privatkapitalistiska produktionsättet, som upplöst de gamla småborgerliga samhällsförhållandena, samlat förmögenheten i ett mindretals händer och delat samhället i arbetare och kapitalister, med mellanliggande lager af dels försvinnande äldre samhällsklasser - småbönder, handverkare och småhandlande - dels uppkommande nya.

Den privata eganderätten till produktionsmedlet var i förra tider en naturlig betingelse för produktionen, i det den tillförsäkrade producenten hans produkt. Men i samma mån stordriften undantränger handverket, arbetsmaskinen verktyget, världshandeln och massproduktionen nedbryta alla marknadsgränser, i samma mån blifva de verkliga producenterna förvandlade i en klass af lönarbetare, som i sig upptager den gamla medelklassens nedsjunkande rester och har till sitt sociala kännemärke egendomslöshet med därpå följande beroende och förtryck.

Arbetsprocessens utomordentliga tekniska utveckling, den oerhört stegrade produktiviteten hos det mänskliga arbetet, det ständigt pågående öppnandet af nya produktionsfält, allt detta, hvarigenom nationalförmögenheten mångdubblats, medför blott å ena sidan ett onaturligt hopande af rikedomar, å andra sidan en kolossal tillväxt af arbetareklassen.

Men samtidigt tvinga dessa förhållanden och denna ödesdigra tendens i samhällets utveckling arbetarna till en motverkande rörelse. De organisera sig som klass för att af arbetsprodukten tilltvinga sig så stor del som möjligt i arbetslön. Sålunda uppstå fackföreningarna och den alltjämt fortgående, allt väldigare former antagande kampen på den nationella och internationella arbetsmarknaden mellan arbetare och arbetsköpare, en kamp, som aldrig skall upphöra, förrän arbetareklassen upphört att vara en klass af lönarbetare.

Detta åter kan endast ske genom upphäfvandet af det privatkapitalistiska monopolet på produktionsmedlen och dessas förvandling till gemensam, hela samhället tillhörande egendom, samt den planlösa varuproduktionens ersättande med en socialistisk, samhällets verkliga behof motsvarande produktion.

Socialdemokratien vill därför genomföra äfven arbetareklassens politiska organisation, sätta sig i besittning af den offentliga makten och efter hand förvandla till samhällig egendom alla produktionsmedlen - transportmedlen, skogarna, grufvorna, bruken, maskinerna, fabrikerna, jorden.

Arbetareklassens intressen äro de samma i alla land med kapitalistiskt produktionsätt. Med utvecklingen af världshandeln och produktionen för världsmarknaden blifver arbetarnes ställning i hvarje land beroende af deras ställning i öfriga land. Arbetareklassens frigörelse är därför ett verk, hvori alla kulturfolk måste delta. Med erkännande häraf förklarar sig Sverges socialdemokratiska parti vara ett med socialdemokratien i andra länder.

Politiskt program.

I.

Allmän, lika och direkt rösträtt, vid politiska och kommunala val, för män och kvinnor från och med 21 år. Valdagen en söndag eller en allmän fridag. Författningsrevision, som genomför ett fullt demokratiskt styrelsesätt.

II.

Fullständig yttrande-, tryck- och församlingsfrihet.

III.

Ett folkligt försvarssystem.
Kamp mot militärväsendet.
Mellanfolklig skiljedom.

IV.

Religionen förklaras för privatsak.
Statskyrkans och kyrkobudgetens afskaffande.

V.

Skolans skiljande från kyrkan.
Folkskolans utveckling till en för alla gemensam och kulturfördringarna uppfyllande medborgareskola.

VI.

Jurydomstol i brottmål.
Af kommunen eller staten tillsatta försvarsadvokater.
Kostnadsfri rättshjälp.

VII.

Gradvis stigande (progressiv) inkomst- och förmögenhetsskatt samt arfsskatt.
Afskaffande af alla indirekta skatter, som förnämligast trycka de produktiva klasserna.
Väsentlig höjning af det skattefria existensminimum.
Till fyllande af allmänna budgetsbehof stark utveckling af statens och kommunernas verksamhet som producenter och ledare af samfärdsel och distribution.

VIII.

Den allmänna krediten organiseras genom staten.
Jordbrukskreditens direkta reglering genom staten.
Kraftiga åtgärder för skogens, grufvornas och vattenfallens återförvärfvande åt staten och för arbetares och små jordbrukares skyddande mot bolagens öfvervalde. Staten utvidgar sina jordbruksdomäner, stöder sträfvandena för jordbrukets höjande bland småbönderna, särskildt för Kooperation, samt utarrenderar sin egen jord, under garantier för rationellt jordbruk, med trygghet för arrendatorernas själfständighet och brukningsrätt.

IX.

En verksam arbetareskyddslagstiftning, i främsta rummet:
a) Oinskränkt föreningsrätt. Afskaffande af alla klasslagar (Åkarpslagen, legostadgan m. fl.) som hindra arbetarnes rörelsefrihet. Sjölagens reformering.
b) Lagstadgad 8 timmars arbetsdag.
c) Förbud mot användande i industrien af barn under 15 år.
d) Inskränkning af nattarbetet.
e) Förbud mot trucksystemet.

X.

En tidsenlig och allt mer omfattande yrkesinspektion.

XI.

Skyldighet för samhället att genom en effektiv folkförsäkring på ett human sätt draga försorg om alla sina medlemmar vid olycksfall, sjukdom, invaliditet eller arbetslöshet samt på deras ålderdom.

XII.

Nyκτηhetsrörelsens främjande genom undervisning i alla offentliga skolor om alkoholens natur och verkningar samt genom stödjandet af en praktisk nyκτηhetslagstiftning.

